

PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Cofnodion cyfarfod o bell a gynhaliwyd ar 30 Mehefin, 2025.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn bresennol: Y Cyngorydd Dr. I.J. Johnson (Cadeirydd); Y Cyngorydd N.C. Thomas (Is-gadeirydd); Y Cyngorwyr G.M. Ball, G. Bruce, G.D.D. Carroll, S.M. Hanks, K.P. Mahoney, S.D Perkes a J. Protheroe.

Hefyd yn bresennol: Y Cyngorydd E. Williams (Aelod Cabinet dros Gofal Cymdeithasol ac Iechyd).

123 CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Prif Swyddog Gwasanaethau Democrataidd a Chraffu y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwrdd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

124 DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

125 IECHYD, DIOGELWCH A LLESIANT I GYNGHORWYR (PGD) –

Cyflwynodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd drosolwg o'r crynodeb o offer ac adnoddau i gefnogi Aelodau gyda'u hiechyd, diogelwch a lles eu hunain, sy'n cyfeirio at ystod o adnoddau mewnol ac allanol. Nodwyd nad rhestr gynhwysfawr oedd yr adroddiad, ond cymorth i gefnogi'r Aelodau i ymgymryd â'u rôl nad oedd wedi'i ddiweddarau ers sawl blwyddyn, ac yn ystyried elfennau fel diogelwch personol, cyfryngau cymdeithasol, offer pen desg, profion llygaid ac elfennau o les unigol fel iechyd corfforol a meddyliol.

Dywedodd y Cyngorydd Carroll ei fod yn teimlo ei bod yn bwysig i'r Cyngor gael y cydbwysedd yn iawn, a bod yr hyn a ddisgrifiai rhai Aelodau yn graffu, efallai i eraill yn teimlo fel camdriniaeth. Roedd yn teimlo bod etholwyr yn rhesymol ac yn gynrychioladol yn gyffredinol, ac roedd yn iawn i bobl allu craffu ar berfformiad. Rhannodd esiampol Parc Dŵr Cosmeston, a sut roedd yn teimlo bod craffu dilys yn cael ei gyflwyno gan Aelodau fel camdriniaeth, ac y dylai Aelodau etholedig allu gwrthsefyll y craffu hwn. Myfyriodd y dylid ymdrin â bygythiadau o drais a dychryn yn briodol.

Dywedodd y Cynghorydd Thomas ei fod yn teimlo nad oedd Aelodau'n nodweddu dadl gadarn fel camdriniaeth, ond y gallai'r ddadl hon yn aml gynnwys elfennau o godi ofn, bygythiadau a ffeithiau sy'n cam-gynrychioli yn bwrpasol, fel cyhuddiadau o lygredd, a oedd yn amlwg yn anwir ac yn ymosodiad ar uniondeb unigolyn, ac roedd angen amddiffyn rhag hynny. Dywedodd fod gan y Cyngor weithdrefnau ar waith i adolygu unrhyw Gynghorwyr a allai deimlo eu bod yn cael eu cam-drin.

Croesawodd y Cynghorydd Protheroe y papur, a dywedodd ei fod yn bwysig, gan mai rôl y Cynghorwyr yn aml oedd cefnogi pobl mewn sefyllfaoedd anodd, a allai gael effaith bersonol ar yr Aelodau.

PENDERFYNWYD –

- (1) Y dylid y Canllawiau'n cael eu cymeradwyo a'u rhoi ar wefan yr Awdurdod a'u hanfon drwy e-bost at bob Cynghorydd
- (2) Y dylid y Canllawiau'n cael eu rhannu gyda Chynghorwyr Tref a Chymuned i'w cyfeirio at yr offer a'r adnoddau sydd ar gael
- (3) Y dylid Cynghorwyr yn myfyrio ar y darpariaethau a nodwyd yn yr adroddiad ac yn ystyried unrhyw feysydd eraill yr oeddent yn teimlo y byddent o fudd wrth gefnogi iechyd, diogelwch a lles unigol.

Rheswm dros benderfyniadau

(1-3) Er mwyn sicrhau bod Aelodau a Chynghorwyr Tref a Chymuned yn ymwybodol o'r gefnogaeth sydd ar gael wrth gyflawni eu rôl.

126 ADRODDIADAU BLYNYDDOL YR AELODAU AC ADOLYGIADAU DATBLYGIAD PERSONOL (PGD) –

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd yr adroddiad, a'i bwrpas oedd codi ymwybyddiaeth o Adroddiad Blynyddol yr Aelodau a'r Adolygiadau Datblygiad Personol (PDR), gan eu bod wedi nodi bod cyfathrebiad wedi'i anfon at yr Aelodau ynghylch Adroddiadau Blynyddol, gyda dim ond llond llaw wedi'u dychwelyd hyd yn hyn. Rhannwyd bod gan y templed PDR adran ychwanegol newydd i ymgorffori ymchwil a ddiweddarwyd yn ddiweddar o Brifysgol Birmingham ynghylch Cynghorydd yr 21ain Ganrif, a bod y broses PDR yn orfodol i bawb sy'n derbyn cyflog uwch, ond yn ddewisol i bob Aelod Etholedig arall.

PENDERFYNWYD –

- (1) Y dylid Gwasanaethau Democrataidd yn cytuno ar y templedi ar gyfer y prosesau hyn, sydd ynghlwm yn Atodiadau A a B i'r adroddiad, fel offer i ganiatáu i'r Aelodau ymgymryd â'r dyletswyddau hyn.
- (2) Y dylid pob Aelod yn cael gwybod am bwysigrwydd y prosesau hyn ac yn ystyried cymryd rhan yn unol â hynny.

Rheswm dros benderfyniadau

(1&2) Cadarnhau dull y Cyngor o ymdrin ag Adroddiad Blynnyddol yr Aelod a'r Broses Adolygu Datblygiad Personol a sicrhau bod hyn wedi'i gyfleu i bob Aelod.

127 ADRODDIAD BLYNYDDOL PENNAETH Y GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD (PGD) –

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd yr adroddiad, gan amlinellu ei fod yn ofyniad statudol o ran swyddogaeth, a oedd yn rhoi trosolwg o'r gwasanaeth, gan gynnwys ei weithlu, ei weithgareddau allweddol a'i gyflawniadau a'i ddyfodol. Nodasant fod yr adroddiad wedi ceisio cynrychioli'r flwyddyn gyfan, ond eu bod wedi bod yn y swydd ers mis Tachwedd, a bod ardal y Gwasanaeth wedi mynd trwy lawer iawn o newid yn ystod y cyfnod hwn..

Ceisiodd y Cyngorydd Dr. Johnson sicrwydd bod digon o adnoddau i'r tîm gyflawni eu dyletswyddau a dywedwyd wrtho fod digon o adnoddau ar hyn o bryd. Dywedwyd wrthynt fod gwaith yn cael ei wneud i wella adnoddau presennol y Gwasanaeth, megis ymarfer recriwtio a gynhelir yn dilyn dyrchafiad mewnol. Nododd Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd hefyd fod y maes gwasanaeth yn adolygu prosesau a gweithgareddau i weld ble roedd cyfleoedd ar gyfer effeithlonrwydd yn y dyfodol..

Gofynnodd y Cyngorydd Hanks am ragor o wybodaeth ynghylch swydd y gyrrwr llanw a dywedwyd wrtho fod hyn i gefnogi'r Maer i gyflawni ei rôl ddinesig, a'u bod yn cael eu hannog i ddefnyddio dulliau trafniadaeth mwy cyfeillgar i'r amgylchedd, a bod hyn wedi'i gyflwyno fel cynnig arbedion yn y gyllideb ddiwethaf. Gofynnodd ymhellach am foddhad â Pholisi Cyfarfodydd Aml-Leoliad y Cyngor a'r trefniadau fideo-gynadledda, ac at hynny myfyriodd Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd fod taith sylweddol wedi bod yn y Cyngor yn dilyn newid darparwyr i system newydd, bod Aelodau a Swyddogion wedi datblygu eu gwybodaeth a'u sgiliau'n sylweddol ers ei weithredu, a bod y cyflenwr wedi rhannu llinell ddatblygu o amgylch galluoedd yn y dyfodol. Fodd bynnag, nodasant y byddai hyn yn cael ei adolygu yn y dyfodol i sicrhau eu bod yn dal i ddefnyddio dull blaenllaw ac yn diwallu anghenion Aelodau.

PENDERFYNWYD – Y dylid nodi'r adroddiad.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

128 RHAGLEN WAITH YMLAEN Y PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD (PGD) –

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd adroddiad yn darparu Blaenraglen Waith dros dro ar gyfer y Pwyllgor ar gyfer y flwyddyn Ddinesig nesaf, gan ystyried eitemau "Safonol", "Cylchol" ac "Arall". Rhannodd y newid corff ar gyfer cydnabyddiaeth ariannol, sy'n newid o Banel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol (PACGA) i Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru (CDFfC).

Gofynnodd y Cynghorydd Dr. Johnson am ragor o wybodaeth am "Gwasanaethau Democrataidd yr 21^{ain} Ganrif", eitem mewn cyfarfod yn y dyfodol, y dywedwyd bod yr eitem hon yn ymwneud â'r map ffordd digidol i gefnogi Aelodau a swyddogion i ddod yn fwyfwy effeithiol yn ddigidol a moderneiddio i ddefnyddio'r technolegau sydd ar gael.

PENDERFYNWYD – Y dylid cytuno ar Raglen Waith Ymlaen y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd dros dro ar gyfer blwyddyn ddinesig 2025/2026.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad, er mwyn caniatáu i'r Pwyllgor gael rhaglen waith glir wedi'i strwythuro i gefnogi eu gwaith parhaus.

129 MATER A BENDERFYNWYD YN FRYS GAN Y CADEIRYDD -

PENDERFYNWYD – Y dylid ystyried y mater canlynol a benderfynodd y Cadeirydd yn frys am y rheswm a roddir o dan y pennawd cofnod.

130 COFNODION –

(Mater y penderfynodd y Cadeirydd ei fod yn frys oherwydd bod y Cadeirydd eisiau llofnodi cofnodion y trafodion yn y cyfarfod addas nesaf)

PENDERFYNWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 21 Mawrth, 2025 fel cofnod cywir.